

YTTRANDE

Datum
2024-02-07Referens
NLL1381-2023Socialdepartementet
S2023/02669

Remissyttrande över betänkandet (SOU 2023:56) Utredningen om författningsberedskap inför framtida pandemier

Sammanfattning

Region Norrbotten har beretts möjlighet att ge synpunkter på slutbetänkandet av utredningen om författningsberedskap inför framtida pandemier SOU 2023:56 "Några smittskyddsfrågor inom socialtjänsten och socialförsäkringen" och ställer sig i huvudsak bakom de föreslagna förändringarna. De synpunkter som lämnas berör främst förslaget om krav på beslut från smittskyddsläkare vid flytt av personer som bär på eller kan antas ha varit utsatt för smitta av en samhällsfarlig sjukdom.

Region Norrbottens synpunkter

Region Norrbotten kommenterar nedan förslaget om möjlighet att, i samband med en epidemisk spridning av en samhällsfarlig sjukdom, kunna flytta en smittad eller möjligt smittad person inom socialtjänstens boendeformer till annat boende för kohortvård. Regionen kommenterar även den konsekvensanalys som presenteras i betänkandet.

Förändringar i Smittskyddslagen (SmL 2004:168)

En flytt av person kan underlätta genomförandet av kohortvård. Samtidigt är målet med samhällets smittskydd inte bara att tillgodose att den smittade individen får det stöd och den vård som behövs, utan även att andra människors behov av skydd värnas. Att åtgärder som den enskilda motsätter sig, som lagstiftningen poängterar, endast får vidtas om inga andra möjligheter står till buds, är en självklarhet. Region Norrbotten anser att förslaget är lämpligt och proportionerligt och stödjer slutbetänkandets förslag.

De flesta av Region Norrbottens verksamheter påverkas främst indirekt av de föreslagna lagförändringarna. Direkta konsekvenser ses för smittskyddsläkarens verksamhet. I betänkandet föreslår utredaren en ändring i SmL 3 kap. 9 §: *"Smittskyddsläkaren får efter anmälan av en kommun besluta att den som bor (..) och som bär på eller kan antas ha varit utsatt för smitta av en samhällsfarlig sjukdom och genom sitt beteende sannolikt kommer att utsätta någon annan för omedelbar risk att smittas, ska flyttas till en viss byggnad eller en avgränsad del av en byggnad inom en sådan boendeform. Ett sådant beslut innebär förbud att lämna byggnaden eller del av byggnaden samt förbud att ta emot besök där"*.

Region Norrbotten anser att förslaget, att det ska krävas individuellt fattade beslut av smittskyddsläkaren i varje enskilt fall, inte står i linje med det fulla syftet med föreslagna förändringar i lagen. Regionen anser inte att bedömning av smittskyddsläkare ska krävas inför akut behov av beslut om förflyttning av person, men att formellt beslut ska fattas av smittskyddsläkare så snart som möjligt.

Kommentarer till utredningens konsekvensanalys

Av utredningen framkommer att den nya bestämmelsen kommer att tillämpas i begränsad omfattning och således inte medföra någon nämnvärt ökad arbetsbelastning. Region Norrbotten anser att i samband med en större spridning av samhällsfarlig sjukdom i samhället eller på en institution skulle lagkrav på individuellt fattade beslut för varje verifierat eller misstänkt fall om flyttning medföra utmaningar.

Det finns stor risk att tempot i åtgärden blir för låg. Detta då tid från misstanke om diagnos via handläggning hos vårdgivaren, inklusive vidare anmälan till och bedömning av smittskyddsläkaren, riskerar medföra att åtgärderna fördröjs. I vissa fall med flera dagar, då många regioner i Sverige saknar jourhavande smittskyddsläkare. För att förslaget inte ska bli uddlöst måste akuta beslut kunna tas av vårdgivarna, nära brukarna, under avvaktan på ett formellt beslut från smittskyddsläkaren.

Region Norrbotten gör bedömningen att förändringarna, om att beslut måste fattas av smittskyddsläkaren i varje enskilt fall, skulle medföra ökad belastning på smittskyddsenheten och smittskyddsläkarna. Region Norrbotten föreslår därför att preliminärt beslut ska kunna fattas av vårdgivaren. Förslagsvis med stöd av en situationsanpassad framtagen föreskrift eller ett allmänt råd från Folkhälsomyndigheten. Rätt till preliminära beslut kan förekomma på olika nivåer i ett län, på enhetsnivå, på kommunal nivå eller på regional nivå. Formella beslut fattas sedan i efterhand av smittskyddsläkaren.

Övriga kommentarer

Region Norrbotten stödjer förslaget om att smittskyddsläkaren i det enskilda fallet får medge undantag från förbudet att ta emot besök, förutsatt att formerna för besöket sker kontrollerat och på ett säkert sätt. Regionen stödjer också tillägget om tidsbestämmelser.

Angående beredningens diskussion angående handläggningen av smittbärarpenningsansökningar på Försäkringskassan i samband med pandemi avstår Region Norrbotten att yttra sig.